

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

22 april 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Patrick Lachaert tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verklaringen van de betonindustrie over het investeringsritme voor gemeentelijke rioleringen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector

Vraag om uitleg van de heer Gerald Kindermans tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de herziening van de kwetsbare gebieden

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 22 april 2004

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Patrick Lachaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.17 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Patrick Lachaert tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verklaringen van de betonindustrie over het investeringsritme voor gemeentelijke rioleringen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringsector

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Lachaert tot de heer Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verklaringen van de betonindustrie over het investeringsritme voor gemeentelijke rioleringen, en van de heer Van Dijck tot minister Tavernier, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringsector.

Ik zal mijn vraag vanop de voorzittersstoel stellen. De commissievoorzitter zal dadelijk overnemen.

Mijnheer de minister, collega's, de Federatie van de Betonindustrie uitte recent haar bezorgdheid over het uitblijven van de investeringen die noodzakelijk zijn voor de vervollediging van het gemeentelijk rioleringsnet.

Volgens de federatie staat de sector het water aan de lippen. Het aantal opdrachten daalt fors, en de vooruitzichten zijn slecht. Er wordt gesproken over een jobverlies van 1.000 banen dit jaar, met daarbovenop een tijdelijk jobverlies voor 4.000 mensen

bij de KMO's. Er zouden ook jobs op de helling staan bij studiebureaus, producenten van betonnen rioleringen en hun leveranciers. De reden hiervoor is dat de vertraging bij de uitbouw van het rioleringsnet te snel oploopt.

Volgens de federatie lag het aantal opgeleverde werken in 2003 de helft lager dan in 2002. Dit jaar zou dat aantal nog lager liggen. Bovendien zijn er twijfels of het, met het budget voor 2004 van 155,2 miljoen euro, haalbaar is om de knelpunten weg te werken. Het gaat meer bepaald over de haalbaarheid van de terugname van de participatie bij de Vlaamse Milieuholding, en het feit dat de middelen van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven slechts eenmalig zijn.

De federatie vraagt de verhoging van de Vlaamse investeringen tot 215 miljoen euro, een versnelling en vereenvoudiging van de subsidiëringsprocedure voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen, het verlagen van het BTW-tarief van 21 naar 6 percent, een beperking en vereenvoudiging van de toeneemende administratieve verplichtingen en meer aandacht voor de renovatie van de bestaande rioleringen.

Mijnheer de minister, twee weken geleden was het Vlario-dag. De meerderheid kon daar niet aanwezig zijn, omdat we in het parlement moesten zijn. Er was wel iemand van CD&V, en iemand van uw kabinet aanwezig. Ik heb reacties gehoord van zowel de producenten, de administratie als Aquafin. We moeten oppassen wat we als politici, meer bepaald als vertegenwoordiger van de minister, vertellen aan de 800 tot 900 mensen die in Vlaanderen het waterprobleem zouden moeten oplossen. Mijnheer de minister, het verhaal dat door uw medewerker werd gebracht – en ik denk dat dit door u politiek wordt gedekt –, wordt tegengesproken door de realiteit, deels door de administratie en deels door de feiten.

Voorzitter

Het is een problematiek die me zeer na aan het hart ligt. Het moet duidelijk zijn wat er is, en wat er niet is. De sector wil ook weten wat ze mag verwachten. Op basis van de vastgelegde subsidiëring kan per jaar worden berekend hoe groot de investeringen en de aanbestedingen zullen zijn. Dit heeft implicaties voor de aanwerving van personeel en de aankoop van materiaal. De sector wil een beleidslijn zien. Objectief gezien, zonder te overdrijven, wekte de toelichting van de vertegenwoordiger van de minister een eigenaardige indruk. Er werden twee verschillende verhalen verteld over dezelfde materie.

Mijnheer de minister, kunt u de garantie geven dat, volgens het huidige investeringsritme, de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water zullen worden gehaald binnen de gestelde termijn ? Kunt u garanderen dat het voor 2004 geplande investeringsbedrag van 155,2 miljoen euro voor gemeentelijke rioleringen wordt gehaald, en ook effectief zal worden besteed ? Is het de bedoeling om het investeringsritme de volgende jaren aan te houden of te verhogen ?

De subsidiëringsprocedure voor gemeentelijke rioleringen is zeer tijdrovend, waardoor veel gemeenten afhaken. Mijnheer de minister, zult u op korte termijn maatregelen nemen om deze procedure te verkorten en te vereenvoudigen ? Zo ja, welke ? Wat is de actuele stand van zaken met betrekking tot het realiseren van de BTW-regeling van 6 procent ?

Mijnheer de minister, het is belangrijk dat de mensen binnen de administratie, Aquafin, de gemeenten en de provincies op dezelfde lijn zitten, en correct worden geïnformeerd.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de minister, mijn vragen liggen in het verlengde van de vragen van de heer Lachaert.

Ik bekijk de problematiek vanuit twee invalshoeken : het beleid inzake waterzuivering, en de problematiek van de tewerkstelling in deze sector. Die sector wordt soms smalend omschreven als 'de betonboeren'. Dat heeft meestal een negatieve bijklank. In deze zaak gaat het over betonboeren die betonnen buizen leggen. Dat is dus wel een nobel doel.

Vorig jaar heb ik aan voormalig minister Sannen vragen om uitleg gesteld omdat voor bijna 500 miljoen euro aan uitvoeringsklare dossiers muurvast zaten omwille van administratieve redenen. Ik verwijs naar de vraag en het antwoord van toen. Voormalig minister Sannen nam ook initiatieven waarbij veel dossiers werden gedeblokkeerd of versneld werden uitgevoerd. Negen maanden later nam ik met verbazing kennis van een artikel in de Bouwkroniek met de titel : 'Water aan de lippen van betonfabriek door gebrek aan rioleringswerken'. Mijnheer de minister, in dat artikel werd het woord demagogisch gebruikt en werd geïnsinueerd dat de toestand niet zo problematisch was.

Ik heb mijn oor te luisteren gelegd bij de sector. Als het goed is, wordt het niet rondgebazuind ; als het slecht gaat, dan wordt er geklaagd. Ik stel vast dat bedrijven het heel moeilijk hebben.

Een en ander moet worden gezien in het tijdspad dat voor ons ligt. We mogen ervan uitgaan dat we de Europese richtlijn, een zuiveringsgraad van 80 percent in 2005 en van 100 percent in 2015, niet zullen halen. In dat geval hangen ons dwangsommen boven het hoofd. Elke euro dwangsom is weggegooid geld en kunnen we beter investeren in die riolering.

Statistieken tonen aan dat van 2001 tot 2003 het aantal aanbestede buizen in ton is gehalveerd. Er zijn 700 aanvraagdossiers voor rioleringsubsidie in behandeling voor een bedrag van ongeveer 650 miljoen euro, terwijl er voor 2004 nog geen enkel subsidieprogramma werd goedgekeurd. Andere bronnen melden dan weer dat Aquafin voldoende middelen heeft om te investeren. Aquafin doet echter geen aanbesteding omdat werken vaak gekoppeld zijn aan gemeentelijke dossiers die dus vastzitten. Het resultaat is een algemeen immobilisme met ernstige gevolgen voor de waterkwaliteit, voor de dreigende Europese dwangsommen, voor de tewerkstelling in de wegen- en rioleringsbouwsector, en voor de blijvende dreiging van overstromingen.

Mijnheer de minister, kunt u de juiste cijfers geven over het aantal dossiers dat in de pijplijn zit ? Hoe verklaart u dat er nauwelijks of niet wordt aanbesteed ? Op welke manier denkt u uit deze impasse te geraken ? Welke initiatieven zult u nemen om de procedure voor subsidiëring te vereenvoudigen en te versnellen ? Is het mogelijk om de beoordelingstermijn van dossiers en de toekenningstermijn van voorschotten, nu respectievelijk 170 en 60 dagen, te verkorten ?

Van Dijk

Het BTW-tarief voor rioleringswerken is in Vlaanderen 21 en in Wallonië 6 percent. Op welke manier zult u die ongelijkheid, waarvan Vlaamse steden, gemeenten en bedrijven de dupe zijn, wegwerken ? Hoever staat het met de geplande verkoop van de VMW-aandelen waarvan de opbrengst volgens voormalig minister Sannen kan worden benut om extra te investeren in rioleringen ? Klopt het gerucht dat de meeropbrengst van de verkoop van die aandelen – toen geschat op 50 miljoen euro en nu geraamd op 120 miljoen euro – zal worden benut voor de meerkosten aan de werken van de Leien in Antwerpen en derhalve niet voor het rioleringsprogramma ? Hebt u zicht op de investeringsprogramma's op lange termijn van Aquafin ?

De voorzitter : Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal een uitgebreid antwoord geven op de vragen. Ik wil hierbij ook wijzen op de nuances in het antwoord, want ik heb de indruk dat antwoorden niet altijd correct worden geïnterpreteerd. Soms bestaat er onduidelijkheid over de gebruikte termen, zoals bijvoorbeeld 'vastleggingskredieten'. Ik heb de indruk dat hierin de verklaring te zoeken is voor de schijnbare tegenstelling tussen standpunten of antwoorden van de vertegenwoordiger van de minister en van administraties enerzijds en die van Aquafin anderzijds. Ik zal alleszins proberen de kwestie te verduidelijken met dit vrij uitgebreide antwoord.

Het is zo dat de kaderrichtlijn water bepaalt dat het oppervlaktewater tegen 2015 een goede waterkwaliteit moet behalen. Naast de kaderrichtlijn water is er ook de richtlijn stedelijk afvalwater, die een aantal prioriteiten aangeeft en die stelt dat in de grootste agglomeraties reeds een collectieve zuivering in werking moet zijn. Voor de kleinere agglomeraties moet de zuivering en de collectering worden uitgebouwd tegen 2005.

– *De heer Jacques Timmermans treedt als voorzitter op.*

Voor lozingen in agglomeraties kleiner dan 2.000 inwoners equivalenten bepaalt de richtlijn dat in een afdoende behandeling moet worden voorzien. Momenteel zijn alle projecten in het kader van de richtlijn stedelijk afvalwater opgenomen in een bovengemeentelijk investeringsprogramma. In de toekomst zullen eventuele investeringsprogramma's zich dus moeten richten op optimalisaties en renovaties.

Het is duidelijk dat de gemeenten hierbij een grote verantwoordelijkheid dragen. De uitvoering van een aantal bovengemeentelijke projecten heeft immers slechts zin indien de gemeenten hun verantwoordelijkheid opnemen. Het is daarbij geen oplossing om voor de financiering volledig terug te vallen op het gewest. De gemeenten zullen enerzijds moeten zoeken naar nieuwe aanvullende financieringsmogelijkheden en anderzijds naar mogelijkheden om op een goedkopere manier rioleringen aan te leggen.

De grote uitdaging ligt thans dus vooral in het aanpakken en het saneren van het gebied dat niet onder de specifieke bepalingen van de richtlijn stedelijk afvalwater valt. Het gaat hier meer bepaald om het 'buitengebied', waar de waterkwaliteit moet worden verbeterd door de scheiding van afvalwater en hemelwater en door de behandeling in kleinschalige installaties.

Dan wil ik het hebben over de begroting. In de begroting van het MINA-fonds werd voor 2004 in een bedrag voorzien van 66,75 miljoen euro voor de aanleg van rioleringen. Daarbovenop werd via decreetsbepaling nog eens 13,721 miljoen euro van te annuleren kredieten herbestemd voor rioleringen. Aanvullend hierbij werd een extra budget van 50 miljoen euro ingeschreven, afkomstig van de verkoop van de aandelen van de Vlaamse Milieuholding. Dat betekent dat er voor 2004 een totaalbudget van 130,471 miljoen euro is ter subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen. Daarnaast werd er op de begroting Mobiliteit in een bedrag van 25 miljoen euro voorzien voor de aanleg van rioleringen bij de sanering van zwarte punten.

De voorziene middelen blijken voldoende te zijn om alle projecten waarvoor het voorontwerp tot op heden reeds werd goedgekeurd in de ambtelijke commissie, in 2004 vast te leggen. Waarschijnlijk is dat wat mijn medewerker heeft gezegd : voor de projecten waarvan het voorontwerp reeds is goedgekeurd in de ambtelijke commissie, bestaat er geen financieringsprobleem. Natuurlijk ligt dat anders voor de andere projecten. Er zal dus ook in de komende jaren nog een belangrijk budget moeten worden vrijgemaakt, maar dat is de opdracht van de volgende regering.

De heer Lachaert heeft gewezen op de lange duur van het goedkeurings- en het vastleggingsproces. Ik stel echter vast dat het vooral de onzekerheid is over het al dan niet verkrijgen van een subsidie – en dus het opgenomen worden in een goedgekeurd programma – en over het jaar waarin die subsidie zal worden bekomen, die als een probleem wordt

Tavernier

ervaren. Die onzekerheid is te wijten aan het feit dat veel rioleringsdossiers niet onmiddellijk kunnen worden goedgekeurd omdat gemeentelijke gegevens ontbreken of omdat het technisch ontwerp, zoals het door de gemeente werd ingediend, niet voldoet.

Om deze problemen op te lossen, ben ik voorstander van het invoeren van een systeem met trekkingsrechten voor de gemeenten. Gemeenten weten dan vooraf hoeveel kredieten hun ter beschikking staan. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat de projecten ook aan bepaalde criteria zullen moeten voldoen om gebruik te kunnen maken van de trekkingsrechten. Nu stellen gemeenten zich vaak de vraag waarom ze hun plan goed zouden uitwerken en zoveel geld zouden investeren, terwijl ze niet zeker zijn van subsidies. Omgekeerd is het echter ook zo dat gemeenten geen geld krijgen als hun plan niet goed is uitgewerkt. Het zou dus een goede zaak zijn om te komen tot een systeem met trekkingsrechten.

Wat de BTW betreft, moet ik u spijtig genoeg mededelen dat we niet opschieten. De Vlaamse regering, en meer bepaald minister Van Mechelen, heeft al verschillende pogingen gedaan om dit probleem aan te kaarten en er een oplossing voor te bekomen, via de aanpassing van het tarief van het KB20. Spijtig genoeg wil de federale regering daar niet op ingaan, ondanks de afspraken die hierover zijn gemaakt. U weet ook dat dat tarief gebonden is aan de structuur, aan de juridische rechtspersoon van degene die het dossier indient of die de werken uitvoert. Daardoor ontstaat er iets als een communautaire of een regionale discrepantie.

Als het federale niveau het tarief niet wil aanpassen, zullen we volgens mij een aangepaste structuur moeten opbouwen, waarbij de facturatie van Aquafin bijvoorbeeld gebeurt via de drinkwatermaatschappijen. Als het federaal niet wordt geregeld, moeten we het regelen via een dergelijke constructie. Het zou beter zijn als de situatie voor iedereen duidelijk is, maar dat ligt niet in onze handen. De bevoegde Vlaamse ministers, in eerste instantie de minister van Begroting, hebben hiervoor al heel wat inspanningen gedaan.

Mijnheer Van Dijck, de cijfers uit de Bouwkroniek moeten worden aangepast, want er worden een aantal zaken geïnterpreteerd op een manier die de sector het best past. Noch de Europese richtlijn over stedelijk afvalwater, noch de Europese kaderrichtlijn water, verplichten Vlaanderen tot een centrale zuiveringsgraad van 80, respectievelijk 100

percent. Deze cijfers werden door een aantal belanghebbenden in de waterzuiveringssector in het leven geroepen, en blijven hardnekkig de ronde doen, alhoewel ze door verschillende fora zijn tegengesproken.

De investeringen, die noodzakelijk zijn om tegen eind 2005 te voldoen aan de verplichtingen van de richtlijn over stedelijk afvalwater, zijn gekend. Alle noodzakelijke bovengemeentelijke investeringsprojecten werden reeds aan Aquafin opgedragen. De uitvoering hiervan moet zo spoedig mogelijk gebeuren.

Inzake de uitvoering van de kaderrichtlijn water zal pas in de loop van de komende jaren meer inzicht worden verworven over de aard van de te nemen maatregelen. Deze kaderrichtlijn verplicht de lidstaten om inspanningen te leveren, om tegen 2015 een goede toestand van het oppervlaktewater te hebben. De te nemen maatregelen situeren zich op verschillende domeinen. De behandeling van het huishoudelijk afvalwater is slechts één maatregel. Het voorstellen van een verplichte zuiveringsgraad van 100 of 98 percent, met de hiervan afgeleide enorme investeringen, is voorbarig. We kunnen begrijpen dat de betonsector dit graag wil, maar in de kaderrichtlijn staat geen zuiveringsgraad van 100 percent.

Het aantal geformuleerde aanvragen voor subsidiëring van gemeentelijke projecten overschrijdt de jaarlijks beschikbare subsidiëringkredieten. Het subsidiebesluit werd echter opgesteld om het waterbeleid te sturen, en mag niet louter worden gezien als een financieringsinstrument.

De voorzitter : Dat is in tegenstrijd met uw eerste bedenking.

Minister Jef Tavernier : Vandaar dat we misschien beter het systeem aanpassen.

Door de significante stijging, bijna een verdubbeling, van de raming van de voorontwerpen ten opzichte van de raming van de aanvragen, is er een tijdelijk probleem voor de vastleggingskredieten. Om de budgettaire tekorten voor de vastlegging van subsidies niet verder te vergroten, werd de opmaak van de subsidieprogramma's tijdelijk stopgezet. Er werd voor 2004 geen programma opge maakt. Alle goedgekeurde voorontwerpen zijn wel in orde.

Door de budgettaire inspanningen konden tegen eind 2003 217 dossiers, voor een totaal van 96,3 miljoen euro, worden vastgelegd. Hierdoor is de

Tavernier

achterstand voor de vastleggingen volledig weggevoerd.

Ondertussen werden reeds 142 projecten, voor een bedrag 73,2 miljoen euro, overgemaakt aan de afdeling Water, voor vastlegging van de subsidies voor 2004.

Het totale bedrag van de door de ambtelijke commissie goedgekeurde projecten, ligt lager dan het momenteel beschikbare krediet. Dit betekent dat de achterstand is weggewerkt. Het resterende krediet wordt aangewend voor de vastlegging van dossiers die nog in de loop van 2004 zullen worden goedgekeurd. Gemeenten die werk maken van een dossier, zullen nog dit jaar een vastlegging krijgen. Op relatief korte termijn kan een groot aantal dossier worden aanbesteed.

Uit de evaluatie van de subsidiëringsprogramma's blijkt dat veel gemeenten hun project, ook na vastlegging van de subsidies, plotseling voor onbepaalde tijd uitstellen. Dit is onder meer te merken aan de discrepantie tussen de vastleggingskredieten en de veel geringere totale som gevraagde voorschotten en saldi. Er werden ook reeds talrijke vragen tot uitstel van de aanbestedingstermijn voorgelegd aan de ambtelijke commissie. De redenen hiervoor moeten worden gezocht bij de gemeentelijke overheden, en zijn waarschijnlijk heel divers.

Om de aanleg van de rioleringen te versnellen, werden de reguliere kredieten ter subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen systematisch verhoogd. In 1996 was hiervoor 25 miljoen euro ingeschreven. In 2004 gaat het om 67 miljoen euro. Naast de reguliere kredieten was er de eenmalige verhoging van de beschikbare subsidiëringkredieten om de opgebouwde achterstand bij de vastlegging weg te werken. Op het niveau van de vastleggingskredieten worden projecten niet langer afgeremd. Het al dan niet uitvoeren van projecten blijft uiteraard ook tot de gemeentelijke autonomie behoren.

De huidige subsidiëringprocedure geeft een correct beeld van de doelstellingen van het integraal waterbeheer. Hierbij zijn de ecologisch meest waardevolle projecten zoals volledig gescheiden stelsels, afkoppelingsprojecten en projecten met een grote vuilvracht, prioritair.

Gelet op de negatieve ervaringen uit het verleden, bijvoorbeeld met het creëren van nieuwe lozingspunten en de aansluiting van verharde oppervlak-

ten, blijft het waarborgen van de kwaliteit in alle stadia van het project onontbeerlijk. Ik sta open voor voorstellen tot vereenvoudiging, voor zover niet wordt geraakt aan de gestelde doelstellingen.

De huidige procedure belooft de gemeenten met een kwalitatief goed dossier. Hoe beter en vollediger het dossier, hoe korter de termijn waarin de subsidieprocedure kan worden doorlopen.

Het is niet zo dat de termijnen van het subsidiebesluit steeds maximaal worden benut door de administratie. Sommige gemeenten slagen erin om hun dossier, als het goed is, op korte termijn te laten goedkeuren. Dit heeft dikwijls te maken met de goede opvolging en coördinatie vanuit de gemeente.

De verkoop van de VMW-aandelen (Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening) werd inderdaad losgekoppeld van de beschikbaarheid van de kredieten voor rioleringen. Omdat de verkoop niet op korte termijn kon gebeuren, zal de opbrengst van deze aandelen niet ingeschreven worden voor rioleringen. De extra middelen die in 2003 en 2004 zijn ingeschreven voor rioleringen, werden op een andere manier gefinancierd. Zodoende had deze loskoppeling geen negatief effect op het aantal vastgelegde rioleringsdossiers.

Het is vooral belangrijk te letten op de nuances van de verklaringen. Voor de vastleggingskredieten en de goedgekeurde voorontwerpen zijn er geen problemen. Voor nieuwe zaken moet nog een afweging worden gemaakt.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : De goedgekeurde gemeentelijke projecten zijn in orde. Voormalig minister Dua heeft in een ministerieel besluit bepaald hoeveel subsidie daarvoor wordt toegekend. Sommige projecten blijven echter hangen. Daarover ontstaat dan wrevel en discussie. Voor een werk van 2,5 jaar dat 250 miljoen euro kost, moet mijn gemeente bijvoorbeeld weten of en wanneer ze de subsidie van 90 miljoen euro van het Vlaams Gewest zal krijgen.

Ik vraag me wel af of alle gemeentelijke projecten al op een programma staan. Er werd me verteld dat er nog 270 projecten in een programma moeten worden ingeschreven. U zegt dat er dit jaar 128 projecten in orde zullen komen. Mijnheer de minister, ik begrijp uw uitleg, maar voor een gemeentebestuur is het niet gemakkelijk om te horen dat zijn project niet in een programma zit.

Lachaert

Ik ga akkoord met de trekkingsrechten op voorwaarde dat er eerst een hydronautische en hydrologische studie gebeurt in de gemeenten, omdat de prioriteiten pas daarna kunnen worden vastgesteld. Een straat en de onderliggende riolering pas herstellen als de straat niet meer goed is, zoals we 20 jaar geleden deden, getuigt van een slechte politiek. Dat gaf aanleiding tot wateroverlast. We moeten eerst plannen maken en dan over financiering en eventueel over trekkingsrechten praten. Sommige gemeenten doen er niets aan en andere maken er werk van.

Het probleem van de ongelijke BTW moeten we oplossen in een legale structuur, zodat Vlaanderen en Wallonië evenveel betalen. Op dat vlak is Wallonië altijd wat inventiever.

Minister Jef Tavernier : We hebben geprobeerd om inventief te zijn in onze structuren, maar met de BTW hebben we het deksel op de neus gekregen.

De heer Kris Van Dijck : De moraal van het verhaal is dus dat we niet altijd inventief mogen zijn.

Mijnheer de minister, denkt u dat we met het bestaande investeringsprogramma de doelstellingen zullen halen ? Dat is de hoofdbekommernis voor deze legislatuur maar ook voor later. Moeten we bijsturen of op dezelfde manier voortwerken ?

Minister Jef Tavernier : De volgende legislatuur zal een evaluatie moeten maken van de situatie en keuzes moeten maken van soorten waterzuiveringsinstallaties. Vroeger stopten we alles in buizen en voerden het via de riolering af naar waterzuiveringsinstallaties. Daar zijn we gelukkig van afgestapt. We proberen het hemelwater en het afvalwater te scheiden. We zullen investeringen in dat kader herbekijken. De vastleggingskredieten zijn op dit moment eenmalig. Het volgende parlement zal zich moeten buigen over het investeringsritme.

Mijnheer Lachaert, u moet mijn antwoorden op de 2 vragen samen lezen om een volledig beeld te krijgen. Ik ga grotendeels akkoord met de bedenkingen die u maakt over de trekkingsrechten. Die moeten worden gemoduleerd in functie van de prioriteiten en van de noden van een gemeente.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gerald Kindermans tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Kindermans tot de heer Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de uitvoering van de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen.

De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 21 januari 2004 heeft de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement de resolutie betreffende de promotie van alternatieven voor vogelschrikkanonnen goedgekeurd. In die resolutie vraagt het Vlaams Parlement aan de regering onder andere om de gemeenten via een imperatieve omzendbrief op te leggen een politie-reglement op te stellen om het gebruik van vogelschrikkanonnen op hun grondgebied in principe te verbieden, en slechts in uitzonderlijke gevallen en als er geen evenwaardig alternatief voorhanden is, mits voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de burgemeester, vergunningen toe te staan aan individuele land- en tuinbouwers voor het gebruik van vogelschrikkanonnen.

Dit voorstel van resolutie werd vroeger ook al geformuleerd bij de behandeling van een aantal verzoekschriften over het gebruik van alarmkanonnen in de landbouw. Bij de behandeling van die resolutie en bij de behandeling van de verzoekschriften werd uitgebreid gediscussieerd over het gebruik van een imperatieve omzendbrief. Het parlement heeft toen geoordeeld dat zo'n imperatieve omzendbrief de aangewezen procedure is om de gemeenten te verplichten die problemen te behandelen.

Mijnheer de minister, is deze imperatieve omzendbrief reeds opgemaakt en rondgestuurd naar de gemeenten ? Zo neen, waarom is dit nog steeds niet gebeurd en wanneer zal het gebeuren ? De bezwaren tegen een imperatieve omzendbrief zijn bekend bij het parlement, maar het parlement heeft geoordeeld toch voor deze werkwijze te kiezen. Zijn er nieuwe argumenten om geen imperatieve omzendbrief te versturen en hierdoor de vraag van het Vlaams Parlement aan de Vlaamse regering

Kindermans

naast u neer te leggen ? Kunt u een stand van zaken schetsen van de overige punten die werden gevraagd in deze resolutie ?

De voorzitter : Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Voormalig minister Dua heeft in maart 2003 een omzendbrief gestuurd die aandrang op het verbieden van vogelschrikkanonnen en het voeren van promotie voor het gebruik van alternatieven. Er werd aan de gemeenten gevraagd om enkel in uitzonderlijke gevallen een vergunning te geven en een politiereglement op te stellen met afstandsregels, enzovoort. Dat is analoog met de resolutie van 21 januari 2004. Het Vlaams Parlement heeft daarin echter gevraagd om een imperatieve omzendbrief op te stellen om de gemeenten te verplichten een politiereglement op te stellen met een aantal bepalingen.

Wat is nu het probleem ? Na de resolutie van het Vlaams Parlement hebben we de zaak nogmaals laten onderzoeken door onze juridische dienst, die ons heel uitvoerig heeft uitgelegd dat er verschillende soorten ministeriële omzendbrieven zijn : interpretatieve, indicatieve en verordenende. In dit geval zou er dus een verordenende of imperatieve omzendbrief moeten worden opgesteld.

Volgens de Raad van State moet een verordenende omzendbrief voldoen aan de volgende eigenschappen. Ten eerste moet hij iets aan de wet toevoegen, dit wil zeggen dat hij nieuwe regels moet toevoegen aan de bestaande. Verder moet hij regels formuleren die voldoende abstract en algemeen zijn en moet hij regels bevatten die in de ogen van zijn auteurs een dwingend karakter bezitten, hetgeen kan blijken uit de wijze waarop de omzendbrief is opgesteld. Hij moet zijn opgesteld en bekendgemaakt door een overheid die over de bevoegdheid beschikt om bij betwisting de naleving van de door haar uitgevaardigde normen af te dwingen. Ten slotte moet hij gericht zijn tot personen of diensten die de normgevende overheid helpen bij het uitvoeren van de wet.

De kwalificatie van een omzendbrief als verordenende omzendbrief en het reglementaire karakter ervan hebben tot gevolg dat er dezelfde rechtmatigheidseisen aan worden gesteld als aan alle verordenende besluiten, zoals onder andere het voorafgaand advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving – behoudens dringende noodzakelijkheid – en de publicatie in het Belgisch Staatsblad. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen om

deze verordenende omzendbrief met de inhoud zoals bepaald in de resolutie op te stellen en voor advies voor te leggen aan de Raad van State.

Nu is het zo dat onze eigen juridische dienst, ondanks de goedkeuring van de resolutie door het Vlaams Parlement, nog altijd enorme bedenkingen heeft bij het toepassen van het instrument ‘verordenende omzendbrief’ in deze materie. Er bestaan hiervoor twee redenen. Enerzijds is de bevoegde overheid de gemeente en moet dus ook rekening worden gehouden met de gemeentelijke autonomie. Anderzijds hebben we eigenlijk geen basis in het Vlareem voor die verordenende omzendbrief. Dat verklaart de terughoudendheid van onze eigen juridische dienst en dat verklaart ook dat die omzendbrief 3 maanden na de goedkeuring van de resolutie nog steeds niet is verstuurd. Hij wordt nu wel voorbereid en we zullen hem de eerstkomende dagen ook voorleggen aan de Raad van State. Ik denk dat er hier helemaal geen discussie bestaat over de inhoud of over de doelstelling, maar dat het gaat over het juridische instrument. Er werd in dit parlement reeds uitvoerig over gediscussieerd, maar ik denk dat de problemen blijven bestaan.

In verband met de andere punten in de resolutie is het zo dat er in 2003 en ook reeds vroeger in verschillende proefcentra in West-Vlaanderen, Limburg en Vlaams-Brabant proeven werden gedaan met alternatieve vogelafweersystemen. In de bloemkoolteelt in West-Vlaanderen experimenteerde men onder andere met heliumballonnen, imitatieroofvogels, roterende spiegels in piramidevorm en UV-licht-reflecterende windmolens of scare windmills. Verder maakt men er ook gebruik van trillinten, ‘scarey-eye’-ballonnen en de ‘scarey man’, wat een opblaasbare vogelverschrikker is.

Ook in de fruitteelt in Limburg gebruikt men die scare windmills en de scarey man. Men probeert er ook een nieuwe type knalkanon uit, de Creeker, die angstkreten van vogels laat horen. Verder worden er ook vogelnetten gebruikt om de kersen te beschermen. In de witloofteelt in Vlaams-Brabant zien we opnieuw de scarey man opduiken. In Oost- en West-Vlaanderen worden verschillende vogelafweersystemen ingezet tegen ganzen in de graanteelt, zoals trillinten, de scarey man, heliumballonnen, reflecterende windmolens, reflecterende piramides en imitatieroofvogels.

Als algemene conclusie uit deze proeven kan worden gesteld dat het ideale alternatieve vogelafweersysteem nog niet is gevonden en dat om gewinning te voorkomen afwisseling nodig is. Hetzelfde gold ook voor de afweerkanonnen. Jammer

Tavernier

genoeg treden er wel gewenningsverschijnselen op bij vogels maar niet bij mensen.

Een nieuw ALT-demonstratieproject van milieuvriendelijke vogelafweeralternatieven voor luchtkanonnen in land- en tuinbouw zal worden uitgevoerd in 2004 en 2005. Hierbij zullen, in samenwerking met milieu- en landbouwraden, in probleemgebieden demonstratievelden worden aangelegd waarbij gebruik zal worden gemaakt van alternatieve vogelafweersystemen. Hieraan zullen we een sensibiliseringscampagne voor landbouwers koppelen.

In Buitenkansen, het maandblad voor duurzame landbouw dat wordt verspreid bij alle land- en tuinbouwers in Vlaanderen, verscheen in juni 2003 een heel artikel omtrent vogelafweer in land- en tuinbouw. Ook in andere land- en tuinbouwvakbladen verschijnen regelmatig artikels omtrent alternatieve vogelafweersystemen. Naar aanleiding van de publicatie van nieuwe investeringsmogelijkheden kwam dit onderwerp trouwens vrij uitgebreid aan bod in de pers. In de populaire pers werd er wat populistisch en soms ook denigrerend over gedaan, andere persmedia namen de zaak gelukkig wat ernstiger.

Op 2 maart 2004 werd de landbouwsector via een omzendbrief op de hoogte gebracht van het feit dat met ingang van 1 januari 2004 aanvragen voor investeringen in vaste en verplaatsbare installaties gericht op het beperken van schade door vogels en/of ander wild, met uitzondering van knalapparatuur – de luchtkanonnen dus –, kunnen genieten van 40 percent steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. We proberen die alternatieven dus te stimuleren via dit kanaal. Ik heb alleszins de indruk dat men ook in de land- en tuinbouw ernstig probeert om die alternatieven ingang te doen vinden, wetende dat men regelmatig moet afwisselen omdat er zich al snel gewenningsverschijnselen voordoen.

De voorzitter : De heer Kindermans heeft het woord.

De heer Gerald Kindermans : Mijnheer de minister, ik begrijp de redenering die u opzet omtrent het juridisch haalbare en de correctheid van de teksten. Daarover hebben we het in deze commissie destijds uitvoerig gehad. Ik vraag u alleen om begrip voor de mensen die deel uitmaken van die actiecomités en die een hele lijdensweg hebben afgelegd. Op een zeker ogenblik zijn ze begonnen

met het indienen van verzoekschriften, die hier ook aan bod kwamen. Minister Dua heeft dan een initiatief genomen, dat echter blijkbaar onvoldoende resultaten had.

Uiteindelijk werd het initiatief genomen tot het goedkeuren van de resolutie. Mijnheer de minister, ik wijs u erop dat die resolutie werd voorgesteld door de heer Malcorps, die u goed kent, de heer Lachaert, de heer Bex, de heer Maes en mezelf. Dit is dus een resolutie waarover consensus bestaat in het parlement en waarin is gevraagd om nog verder te gaan dan minister Dua. Als er dan toch zulke zware juridische bezwaren gekend zijn bij de administratie, vind ik het een beetje jammer dat uw voorganger die bezwaren niet heeft ingebracht in het debat toen dit aan de orde was in deze commissie en in de plenaire vergadering maar toch heeft meegewerkt aan het tot stand komen van deze resolutie. Die resolutie is er toch niet gekomen zonder de regering maar met medeweten en goedkeuring van de regering, minstens van de daarvoor bevoegde minister. Ik neem aan dat er nadien geen redenen waren om de beslissing van het parlement niet uit te voeren.

Ik begrijp de problemen, maar het is moeilijk om dit aan de actiegroepen uit te leggen. Zij sturen mij en de andere initiatiefnemers voortdurend e-mails om te zeggen dat we een schertsvertoning opvoeren. De actiegroepen kwamen regelmatig naar het parlement, en uiteindelijk bereikten ze, door de goedkeuring van de resolutie, een overwinning. Dit is een groots resultaat voor een actiegroep. Uiteindelijk zegt de minister dat het niet in orde is, en dat niet alles kan worden uitgevoerd. Dat is niet gezond voor de rechtszekerheid en het vertrouwen van de burgers in de overheid.

Mijnheer de minister, ik wil vragen dat u de zaak uitlegt aan de mensen van de actiegroepen. Zij gebruiken alle kanalen, ook die van de oppositie. Het is als parlamentslid mijn taak om dit aan te kaarten. Ik wil enkel de boodschapper zijn van het ongenoegen dat ontstaat, want de actiegroepen dachten dat vóór deze zomer alles zou zijn opgelost. De mensen hebben geen boodschap aan de juridische beslommingen van deze zaak. Ik vraag om hier rekening mee te houden, om het vertrouwen in de politiek niet nog meer op de proef te stellen.

De voorzitter : Om de gemeentelijke autonomie te respecteren, en de juridische bezwaren weg te nemen, dringt zich een wijziging van Vlarem op. Dan is er wel een wettelijke basis om naar de gemeenten meer dwingend op te treden. We weten dat de gemeentelijke autonomie in veel gevallen

Voorzitter

heilig is, maar door Vlarem kunnen we meer dwingend optreden, want die reglementering moet worden gerespecteerd.

Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Mijnheer de voorzitter, u hebt gelijk.

Mijnheer Kindermans, ik ga akkoord met uw opmerkingen. Er is geen meningsverschil over de inhoud en het belang van de zaak. Op dit moment staan alle mogelijkheden ter beschikking van de gemeenten. Het probleem is dat een aantal gemeenten geen initiatieven willen nemen.

De resolutie van het Vlaams parlement wordt uitgevoerd. Ondanks de juridische bezwaren en de bedenkingen gaan we hiermee door, maar het is even belangrijk dat het onderzoek naar de alternatieven wordt gevoerd.

Er is een verhoogde steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds van 40 percent. Voor deze projecten wordt dus de hoogste investeringssteun gegeven. Ik hoop dat zo veel mogelijk land- en tuinbouwers er gebruik van maken.

De suggestie van de voorzitter is belangrijk. Bij de herziening van de Vlarem-wetgeving moeten we dit aspect opnemen, zodat er geen discussie is over de juridische basis, los van de discussie over de gemeentelijke autonomie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de herziening van de kwetsbare gebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot de heer Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de herziening van de kwetsbare gebieden.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij de aanvang van het bemestingsseizoen stellen veel boeren zich de vraag of ze al dan niet in een kwetsbaar gebied voor water liggen. Deze kwetsbare gebieden werden midden 2002 aangeduid.

De Vlaamse overheid heeft toen toegezegd dat deze gebieden, op basis van de resultaten van het oppervlaktewatermeetnet van eind 2003, opnieuw worden geëvalueerd. Door deze evaluatie kunnen gebieden geschrapt of toegevoegd worden, afhankelijk van de meetresultaten tussen november 2002 en oktober 2003. Er werden veel bijkomende meetpunten geïnstalleerd, en de grote subhydrografische zones werden opgesplitst.

Het bemestingsseizoen is bezig, maar er is nog geen evaluatie, laat staan een hertekende afbakening. De landbouworganisaties hebben vorig jaar reeds meerdere malen aangedrongen op besluiten, omdat het bemestingsseizoen in aantocht was, en de boeren in een aantal gebieden de metingen goed hebben opgevolgd.

In veel gebieden blijkt het systeem goede resultaten op te leveren. Deze tendens mag niet worden ontmoedigd. Begin februari beloofde toenmalig minister Sannen nog om er werk van te maken.

Mijnheer de minister, wat is uw standpunt over deze problematiek ? Welke dringende stappen zult u zetten om de beloftes van de vorige minister na te komen ? Is hiervoor een timing voorzien ?

De voorzitter : Minister Tavernier heeft het woord.

Minister Jef Tavernier : Mevrouw Gardeyn, ik verwijs naar de beslissing van de regering van 15 mei 2002. Toen werd beslist om een uitgebreid meetnet te installeren voor het oppervlakte- en het grondwater, en een herafbakening door te voeren zodra de meetresultaten van beide meetnetten beschikbaar zijn.

Vóór 31 december 2003 was er geen volledige dataset van meetgegevens voor het grondwater beschikbaar. Een herafbakening, zoals beslist op 15 mei 2002, kon dus niet worden doorgevoerd.

Dankzij de opvolging door de landbouwers is in veel gebieden een duidelijke vooruitgang geboekt. Dat is objectief waarneembaar. Deze vooruitgang is in de eerste plaats merkbaar voor het oppervlaktewater, minder voor het grondwater. Als deze inspanningen worden voortgezet, zal op termijn de

Tavernier

algemene waterkwaliteit, met betrekking tot de nutriëntenbelasting, ongetwijfeld verbeteren.

Om deze inspanningen te kunnen honoreren, voorziet het mestdecreet in de mogelijkheid om jaarlijks de kwetsbare zones voor water te evalueren, en desgewenst, op basis van de gemeten oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit, bij te sturen. Beide elementen worden in rekening gebracht voor het afbakenen van de kwetsbare gebieden.

Om de herafbakening in uitvoering te laten gaan in een bepaald jaar, moet de afbakening plaatsgrijpen voor de aanvang van dat jaar. Dat was vorig jaar niet het geval, waardoor de kwetsbare zones in 2004 dezelfde zijn als in 2003. We beschikken over onvoldoende gegevens over het grondwater.

De Mestbank heeft de landbouwers hierover reeds individueel op de hoogte gebracht. De landbouwers kregen een overzicht van de bemestingsnormen voor 2004 voor elk perceel dat zij in 2003 in gebruik hadden, op basis van de registratie van de cultuurgronden bij de Mestbank.

De opstart van het nieuwe grondwatermeetnet, dat aan de basis ligt van de verdere indeling van de VHA-zones, en dat gegevens voor de evaluatie van de grondwaterkwaliteit moet opleveren, heeft vertraging opgelopen. Hierdoor is het op dit moment niet verantwoord om een aanpassing van de afbakening door te voeren.

Hoewel er in bepaalde streken, als gevolg van de geleverde inspanningen, een duidelijke verbetering merkbaar is, blijkt uit de metingen van de VMM dat de kwaliteit van het oppervlaktewater niet overal is verbeterd. Er is op sommige plaatsen zelfs een verslechtering van de kwaliteit.

We doen er alles aan opdat de resultaten van het grondwatermeetnet beschikbaar zouden zijn, zodat er een gebiedsdekkende evaluatie kan gebeuren op basis van alle criteria, en dat de grenzen van de kwetsbare gebieden kunnen worden herzien. Dat zal niet voor het einde van 2004 gebeuren. Ik hoop dat de kwaliteit van het grondwater in bepaalde gebieden zal verbeteren. Ik denk echter dat dat gemakkelijker gaat met oppervlaktewater dan met grondwater. Alleen aanpassen op basis van oppervlaktewatergegevens is niet verantwoord en volgens de bepalingen van het decreet ook niet correct.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de minister, ik vrees dat uw antwoord niet goed zal worden onthaald door de boeren die wel inspanningen hebben gedaan. Er zijn inderdaad veel verbeteringen gebeurd, op andere plaatsen laat het nog te wensen over. Het is altijd jammer dat degenen die inspanningen doen, de dupe worden. Ik betreurt dat de koppeling wordt gemaakt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.20 uur.*
